

СВОБОДА **SVOBODA**
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Кожний на своєму місці

Читачі газет за останніх днів мали можливість ствердити особливу яскраву калейдоскопічність різноманітних преріжних подій. Вагітний трагічний моментом хід війни у Південному В'єтнамі, непослаблена загроза розросту в'єтнамського конфлікту в нову велику війну. Вислання у всесвітню спершу совєтського "Восходу", а через 6 днів після того американського космічного корабля "Моллі Браун", з переломними для астрономії успіхами кожного з них. Демонстраційний похід муринів і білих з Селми до Монтгомері в штеті Алабама, на віддалі 50 миль. Вислання нової американської ракети, що піділлала Місяць, переславши з тієї своєї дороги на Землю прецінні для планетарних дослідів світліни. Надзвичайно важливі наради в одній з комісій Об'єднаних Націй над сумними для людства перспективами — відставання харчової продукції від блискавичного зросту населення світу. Метушлива діяльність західної дипломатії, щоб ані конфлікт між Ізраїлем і Єгиптом, ані напруження ситуації на Кіпрі не розпалили нової війни. Народи американського Конгресу, британської палати громад, німецького бундестагу, жидівського кнесету чи Арабської Ліги в Каїро — скрізь над найважливішими справами даних країн і т. д.

Життя пливе тисячолітніми річцями і ні на мить не зупиняється. У цій масстатичній різноманітності породжує подія праця окремих осіб і окремих колективів незалежно одні від одних — кожний у своїй ділянці, кожний на своєму місці, у справах, які ніби одна з одною не мають нічого спільного, а які в сумі творять зміст сучасної доби. Ніщо не стається само від себе, все творять і всім керують люди. Тому одні діється добре, друге погано. Справжнє лихо починається тоді, коли люди не вміють знаходити спільного знаменника для суперечних думок і інтересів, — хоч інколи ці суперечності такі великі, що неможливо їх погостити. Йдеться про те, щоб не витрачати марно енергії, щоб єднати свої сили й дії проти тих, які не мають доброї волі і планово порушують лад і мир у світі. Йдеться про те, щоб кожний робив своє діло, на якому він розуміється, щоб не шукати зайвої, нікому непотрібної сvari, щоб мати завжди на увазі той нестримний похід життя.

Ясно, що стосується це в однаковій мірі й українських людей, української спільноти.

Непримиренність до комунізму жива

В часі між червнем 1964 і логим 1965 року Дослідний Відділ Радіо "Вільна Європа" провів цікавий експеримент — опитування прибулців з-поза залізної заслони чи то як туристів, чи як членів таких чи інших делегацій громадян чотирьох сателітних країн: Чехо-Словаччини, Румунії, Угорщини і Польщі. Метою опитування було дослідити й устійнити ставлення громадян названих "народнодемократичних" країн до комунізму, під режимом якого їм доводиться жити. Опитування охопило 2 872 особи, з яких 90% прибули за офіційним дозволом комуністичної влади і не мали ніякого наміру "вибратися волю", значить, залишатися на Заході Десять відсотків з-поміж опитуваних були втікачами, тобто, людьми, які втекли із своїх країн.

Найважливіші і просто ревелюційні вислідом опитування є наявність глибоко негативного, а то й ворожого ставлення до комунізму серед громадян, опанованих комуністичним держав. З усіх 424 чехів і словаків 41% заявили рішуче й відкрито свою "безкомпромісову ворожість до комунізму". Непримиренність антикомуністична визначило себе 39% з-поміж 285 румунів. Ще більша кількість людей, наставлених вороже до "будування комунізму" у Польщі, бо аж 45% на всіх 859 опитуваних поляків, та на Угорщині 51% з-поміж опитуваних громадян, які заявили себе рішучими зорогами комуністичної системи.

Водночас із цим дуже низькою відсотково виявилася кількість наставлених позитивно до комунізму громадян цих комуністичних держав. За комуністичною системою заявили тільки 6% поляків, 7% угорців, 13% румунів і 14% чехів та словаків.

Майже половина з усіх опитуваних не заявила категорично проти комунізму, але й вони — 45% з усіх 424 опитуваних чехів та словаків, 48% з усіх 285 румунів, 42% із 1310 угорців та 49% із 859 поляків — мають різні застереження до комунізму, його ідеї та методів і навіть схилиються у великій мірі до антикомунізму.

Висліді проведеного опитування доводять, що, не зважаючи на двадцять років терору, тиску й насильного нав'язування населенню комуністичної ідеї, комуністам не вдалося опанувати духовно повновольними ними народів. Кількість прихильників комунізму в сателітних країнах порівняльно невелика. Зате безкомпромісовість і непримиренність до комунізму дуже жива й активна. Більшість населення комунізм категорично відкидає і бажав чимось скорше вирватися з-під його диявольського панування.

Роман С. Голіят

ОПОВІДАЄ НАЙНОВІШИЙ СВИДОК

У "Свободі" з 3-го і 4-го березня ч. р. автор цих рядків під поданням повне заголовком дав короткий огляд книжки Волтера Цішека "З Богом у Росії". "Свобода" одержала дозвіл на передрук уривків з цієї книжки, так що тепер зможемо ширше зацікавити наших читачів про повстання українських політичних в'язнів у Норильську.

Одного ранку в березні 1953 року — пише В. Цішек — через голосники концитабору повідомлено, що Сталін по-

мер. В'язні з радості почали христитися (стор. 182). На підданні повне заголовком дав короткий огляд книжки Волтера Цішека "З Богом у Росії". "Свобода" одержала дозвіл на передрук уривків з цієї книжки, так що тепер зможемо ширше зацікавити наших читачів про повстання українських політичних в'язнів у Норильську.

З уст до уст кружили привезені "бандерівцями" історії про повстання в концитаборах

А. Зап'ятив

МОСКВА ВСЕ ТАНА САМА

Усуєння від влади Хрущова викликало в політичних колах та в пресі ЗДА певні дискусії і статті на тему: що було причиною цього, здається, безкровного перевороту і чим с ця, на думку авторів статтей, не розгадана країна, яку вони по нинішній день називають Росією. Дехто твердить, що причиною усунення Хрущова була харчова криза, викликана його експериментами в різництві. Інші вважають, що він був брутальний та аргантний і не вмів налагодити добрих відносин з китайською компартією, а особливо з її першим секретарем Мао Тсе-тунгом. Багато хто ще й досі не може зрозуміти невдачності Брежнєва і Косігіна, які були найближчими співробітниками Хрущова, яких він вивів на найвищі щаблі державної і партійної драбини.

У зв'язку з наведеними вище міркуваннями автори цих рядків пригадалися різні, але типові факти з російського життя, які описав князь Отто фон Бісмарк у своїх "Думках і споминах". Бісмарк був довгий час керівником пруської, а пізніше німецької закордонної політики. Спритними й енергійними політичними ходами йому вдалося в 1871 р. об'єднати Німеччину. Загалом уважав його за найкращого представника так званої реальної політики. Вдячні німці називають його "залізним канцлером".

У перших роках своєї діяльності Бісмарк сказав: "Якби України не було, то треба було б її видумати". Він не мав жадного упереження до сучасної йому російської держави з її східним деспотизмом. Навпаки, довіряв союзу з нею. У своєму заповіті він радив німцям омилати війни з Росією. А якби Німеччина була примушена з кимсь воювати, вона повинна запевнити собі нейтральність Росії, і ніколи не вести війни на два фронти. Такий його погляд справився на солідну підставу: російські правителі мали подібні погляди на взаносини з Німеччиною, і між обома державами не було позначених спірних справ. Розуміється, "залізний канцлер" уважав свої погляди слушними до моменту, поки відносини між обома державами основно не змінялися.

У роках 1859-1862 Бісмарк був пруським послом у Петербурзі. Щоб дістатися до міністерства закордонних справ, він мусів ізидити попри незароджену велику площу. На середині цієї площі стояв у повній військовій готовості російський вояк. Кожного разу, коли посол дивився на цього солдата, ставало перед ним питання: пощо він там стоїть і кого стереже? При товариській зустрічі Бісмарк спитав команданта петербургського гарнізону, чому на тій площі завжди стоїть варт? Командант відповів, що перший раз про це чус, але справу перевірити і дати відповідь.

Минали місяці і роки. Бісмарк утратив терпечі і звернувся до міністра військових справ, який дав подібну відповідь, як командант гарнізону. По довшому часі цей міністер дав йому таке висношення:

Какаганди. Мені здається, що адміністрація табору ч. 5 страляла контролю.

За який час я від табору ч. 5 був табір для жінок, в якому було багато українських монахинь. Вони мали великий виховний вплив на молоді. Отець Віктор, який разом з автором цієї цінної книжки створив підпільну "мовчану" церкву, часто ходив під дратувану загорожу жіночого табору й на умовлені місяця сповідав ув'язнених. Коли ситуація була небезпечна, забирали від жінок список гріхів, написаних на аркушіках паперу. Де замість прізвищ жінок виставляли різні числа, і наступного дня давали їм розгрішення, поодинокі або всім нараз.

Одного дня в квітні, коли попри табір ч. 5 проходили бригади жінок на працю до копанень глини, новоприбулі почали їх дозоровити і обмінюватися з ними записками, пек-так, що наглядно було видно, що не хочуть дати себе скривдити.

З уст до уст кружили привезені "бандерівцями" історії про повстання в концитаборах

Ще цариця Анна, деє у 1740 році, проїжджаючи попри цю площу раннього весною, побачила дуже гарну квітку. Щоб ніхто ту квітку не зірвав, вона наказала поставити біля неї варту. Квітка зів'яла, але варту змінюють аж донині. І вже там більше не буде".

Не зважаючи на суворий північний клімат, вдень і вночі, взимі і вліті, стояли російські вояки, без якої — будь-якої потреби, приблизно 120 років на варті. Якби не цікавість пруського посла, то вони напевно стояли б до революції 1917 року, а може й довше.

Цей факт Бісмарк навіяв як приклад діяння сучасної йому бездушної, безжалісної державної машини.

Українська історія — це безперервний ланцюг г т ц г т страхотливіших проявів цієї жорсткої машини, щоб згадати тільки про сучасний погляд, що його зорганізував москвофільський комуністичний режим на Україні в 1932-1933 роках з мільйонами невинних жертв.

Тому твердження преси або так званих знавців російських справ, нібито недостатка харчів і предметів щоденного життя, невміння погодитися з китайською компартією були причиною усунення Хрущова — цілком безпідставні. Вони тільки йдуть по лінії москвофільської пропаганди, яка хоче закрити суть справи і сая-так виправдати кремльських змовників в очі світу.

Другий факт кидає світло на постанову правлячих кіл до підданців і підданих до їхніх правителів.

До пруської амбасаді зайхав несподівано російський міністер закордонних справ. Всі припустили, що це візити спричинила якась дуже важлива міжнародна подія. Одначе виявилось, що так не є. Міністер приїхав просити пруський уряд прислати двох лікарів до Петербургу, щоб вони робили масажі хворому цареві. Вони будуть добре винагороджені, а російський уряд буде вдячний за цю прислугу. Очевидно все мусить залишитися у великій таємниці.

Яку велику вагу прив'язував російський уряд до цієї црибної справи, може свідчити власноручний лист царя до пруського короля, в якому він так мотивував своє прохання: "З росіянами я завжди дам собі раду, коли можу дивитися їм прямо в очі; але на спину я не маю очей, і тому не можу нікого з них припустити близько до себе".

Пізніше Бісмарк так коментував цей лист: не зважаючи на велику відданість російського народу цареві, він не

а трох інших поранено. В той час було заборонено стріляти навіть МВДістам. І так почалося повстання.

Одні заопікувалися вбитими й пораненими, другі поділилися в сторону вей, а ще інші розійшлися по табору, поширюючи вістки про вбивства.

Негаймо сформувалася страйковий комітет під проводом Михайла і кількох бандерівців, який закликав усіх до страйку й послуху. По цілому таборі в'язні виявляли й ліквідували доношників. Створено власну міліцію, яка тримала лад і порядок та приборкувала грабників. Перший наказ, що його проголосила Михайло, заборонив виходити до праці і грабувати харчі, щоб їх вистачило для всіх.

Після довгих переговорів з представниками таборової влади бандерівці погодилися піти до праці. Але одного ранку, коли дві бандерівські бригади наближалися до фабрики, їх обкобили МВДісти, завантажили в татарові авта і кудись вивезли. Це був другий з черги претекст до повстання, якого принадилися жіночий табір і табори ч.ч. 3 і 4.

ЧИ РОМНІ — РЕСПУБЛІКАНСЬКИЙ КАНДИДАТ В 1968 РОЦІ?

Сенатор із Нью Йорку Джеймс К. Девітс заявив 22-го березня, що він у 1968 році не буде підтримувати кандидатури на президента ньюйоркського губернатора Нелсона А. Рокефеллера. Того самого дня мишигенський губернатор Джордж Ромні конфірмавав з Девітсом у Сенаті. Ця вістка знов актуалізує справу республіканських кандидатів у майбутніх виборах.

Республіканська партія після програних у минулому році виборів не має провідника, бо колишній сенатор і кандидат на президента Беррі Голдштер заявив, що не буде калидувати в найближчих президентських виборах, а колишній віце-президент і кандидат із 1960-го року Річард М. Ніксон не займає жадного такого становища, з якого, звичайно, виходить кандидати на президентський пост.

Під час виборчої кампанії 1964 року виринули були як можливі кандидати губернатора Пенсильванії Скрентон та Мишигену — Ромні, Скрентон не здобув номінації, а Ромні навіть не старався про неї, хоч не заявляв, як це було в 1962-му році, що не старатиметься про крайовий уряд. Покинутий президент Діан Ф. Кеннеді вже в 1954-му році понав старався про те, щоб в 1960-му здобути президентське становище, що йому і вдалося, коли він переміг був, хоч і незначною більшістю, Ніксона.

Губернатор Джордж Вілкен Ромні не говорить тепер про те, що він плянує калидувати на становище президента ЗЛА в 1968 р. Але він тепер поводитися так, як майбутній кандидат. Він в цьому місяці вилосив промови у штетах Алаба, Нью Йорку, Мінесоті, Ілліной, Коннектикуті, Вест Вирджинії та у Вашингтоні, Д. К.

Знайшов між своїми підданцями навіть двоє осіб, яких довіряв би свою особисту безпеку, не дивлячись їм: просити в очі.

Наведений факт типовий для білої і червоної Москви. Обидва тоталітарні режими тримаються тільки на почутті страху правителів перед підданцями, а підданці — перед їхніми правителями. Там немає місця на людські почуття, поваги, прив'язання, довіри, вдячності і любові. Страх наказує дряпатися по шораз вищі щаблі влади. Всі засоби, включно з підступним убивством, дозволені. Сталін міг отруїти Леніна, Сталіна могли задушити його соратники, а Хрущова усунути від влади його ставленці, яких він поставив на найвищі пости і яким найбільше довіряв.

Провинною Хрущова було те, що він знехтував досвід царів і, виїжджаючи поза Москву, не наглядая за діями та намірами своїх співробітників.

Усуєння Хрущова було закономірним явищем. В ньому немає нічого дивного, загадкового. Є лише питанням часу, коли така сама доля спіткає Косігіна і Брежнєва, а за ними тих, які по них прийдуть, як ще вдержиться до того часу комуністична влада.

В таборі ч. 3 перебували "катаржники", в'язні з догвореннями присудами. Тому, що серед них було багато колишніх вояків і старшин, повстання було зорганізоване на військовий лад.

В міжчасі партійні представники з Норильська різного роду обіцянками намагалися заспокоїти "бунтарів". Коли у висліді переговорів з революційним комітетом не дійшло до порозуміння, комітет ультимативно заявив, що на майбутнє говоритиме лише з представниками як Москви.

На знак протесту, на доповереному баракі ввішнено чорний прапор — емблему смерті, а на його стіні, звернений до Норильська, великий транспарент з написом: "Доломжіть нам звільнитися від убивців".

Нарешті з'явився комісія з Москви. Але кількадемі переговори з нею ні до чого не привели, ібіжбо привезено для в'язнів три вантажні авта харчів, бо таборовий магазин був уже майже порожній.

Протігом того часу, — пише о. Цішек, — я вислухав масу сповідей. В'язні, не зна-

ючи, коли може розпочатися страйкування, як вояки перед атакою, старалися поладити свої душевні справи. Я відправив Служби Божі кожного дня, починаючи з вірних.

Повстання в таборі ч. 5 тривало понад місяць. Цілий тиждень голосники з-поза табору закликали в'язнів піддатися.

На початку червня військо оточило табір, і почався рукопашний бій. В'язні хапали цеглу, каміння, дрова і будували вздовж дратуваної загорожі барикади. Але що можна було вдяти проти кулеметного вогню? "Колі ми відходимо, пише о. Цішек, — а бачи звисаючу з даху емблему смерті — череп та кістки".

Провідника революційного Комітету Михайла схопили і вивезли, багато в'язнів покінчило життя самогубством, а решту загнали на каторжну роботу в каменоломні.

З початком червня 1953-го року, коли військо розправилося з табором ч. 5, прийшла черга на табір ч. 3. Як згадаю вище, люди були там краще зорганізовані, по-військово.

На чолі стояв "знаний

автоматика і рахівниця

Чорноморський район міста Одеси. В залі один біля одного майже впритул канцелярські столи, стільці, тумбочки, шафи. В шафах, на стелях і просто на підлозі — густо присипані пилом хмарочоси паперів. За столами десятки чоловіків та жінок. З раннього ранку до пізнього вечора їх оглушує шум рахівниць.

Наприкінці місяця або року кулеметні черги кісточок на рахівницях лунають до пізньої ночі. (З "Радянської України" за 9 березня ч. р.).

авт.

авт.

авт.

авт.

авт.

авт.

авт.

авт.

авт.

авт.

авт.

авт.

авт.

авт.

авт.

Лівідують хрущовські порядки

Київські газети опублікували 17 березня ч. р. "указ" Президії Верховного Союзу УССР, яким об'єднується Міністерство сільського господарства і Міністерство виробництва та заготівель сільськогосподарських продуктів УССР в одно союзно-республіканське міністерство сільськогосподарства "української республіки".

Цим самим "указом" Петра Дорошенка іменовано новим міністром сільського господарства УССР на місце доволі молодого міністра Співака, далаша доля якого покищо невідомо.

Хто ж такий Петро Дорошенко?

До серпня 1955 року він був секретарем Вінницького обкому партії, а від того часу аж до вересня 1959 р. начальником сільсько-господарського відділу ЦК компартії України.

Від вересня 1959 р. він перший секретар Чернігівського обкому партії, а в січні 1963 р. обирається першим секретарем Одеського сільського обкому партії (час хрущовських реформ у структурі партійної організації). Від грудня 1964 р. він перший секретар Кіровоградського обкому партії.

З цих біографічних даних видно, що новий міністер сільського господарства України є партійний апаратчик, спеціаліст у сільському господарстві. Відійшовши з Центрального Комітету компартії України, він займає становища першого секретаря в областях, в яких сільське господарство має переважний характер.

Іменування партійця-апаратчика на пост міністра сільського господарства означає, що загострена у свій час Хрущовим партійна контролія над сільським господарством і тепер не зменшилась. Але об'єднання обидвох міністерств, які розділяв був Хрущов, з одного з ознак ліквідації хрущовських реформ. Тих ознак є більше, про деякі з них ми вже зазначали, про інші нашімо.

Те, що тепер відбувається в Україні і в цілому СССР у ділянці сільського господарства, не можна назвати інакше, як суцільною ліквідацією хрущовських реформ.

Тому, однак, що відповідальність за ці реформи несуті і всі теперішні керівники СССР і Центрального Комітету в цілості, справи не називається на ім'я, не говориться, а тільки робиться.

Те, що сталося за час хрущовської влади в партії, завеличній білямаж і для КІОС і для її проводу, щоб про це публічно говорити, бо в дійсності за влади Хрущова повортився культ особи, тільки не такий кривавий, як за Сталіна.

авт.

авт.

авт.

авт.

авт.

авт.

авт.

авт.

авт.

ПІРІВКА МІЖ НАРОДОМ І ПРОВОДОМ

Алярмові статті, що появилися у польській пресі по цьому боці залізної заслони на тему планової розкладової роботи, яку проти польської еміграції повів комуністичний режим у Варшаві, загалом звалили прастару проблему відношення між владою та народом. Водночас: масового яничарства, як пак трагічного конфлікту між інтересами рідної нації й інтересами партії чи верстви народу, що у своєму пристосуванні, у своєму прислужництві, шире чи нещирі насправді працює на смертельного ворога власного народу. Загалом звалили таку проблему, як треба в принципі миритися з державною владою, яка є "своєю", себто, коли земляки становлять державну верхівку і північний апарат.

Польки з-над Висли й Варти, що приїждять до Америки у відвідини до своїх рідних, одностійно стверджують найосновніше явище сучасної Польщі: польський нарід — кажучи найделікатніше — не має довіри до державного проводу, який поголовно є комуністичним, а той державний провід не має довіри до народу. Тому нарід толерує ту владу тільки тому, що свідомий геополітичної ситуації Польщі: на сході Росія, на заході Німеччина, — і свідомий безсилля в обличчя совєтських дивізій. Тим часом державно-партійний провід свідомий ворожості збоку народних мас, злигнуч поліційний режим з тоношництвом, як одним із найширше стосованих засобів правління. Внаслідку створилася атмосфера, в якій усі задихаються.

Так с в Польщі — ніби "найліберальніший" з усіх сателітних країн. Що й казати про Східню Німеччину з її зневажливім Валде-ром Ульбрихтом та берлінським муром, які фізичним засобом проти втечі вільного населення країни! Але в усіх цих країнах ті, що при владі, і ті, що їм підкорені, діти однієї нації, люди тієї самої мови, пов'язані спільними звичаями, традиціями, минулими, і культурою. Як можливо, щоб в одному народі творилася така піривка? Кудюю прохидить така внутрішня лінія поділу? Чи те поділ тільки на управліювачих і експлуатуючих, отож на матеріальну грунту, як це було в Со-редньовіччя за існування нації, чи може, поділ із глибокої підтуртими — духовного, ідейного характеру?

Цієї проблеми не вичерпує відповідь, що коли б не стало більшовицької влади в Москві, то "було б інакше". Очевидно, що було б інакше, бо у вільних виборах зникли б гомулки й ульбрихти. Але позвольмо думати, що їхній режим у Польщі та Східній Німеччині с тому таким режимом, що над ними стоїть контролія Москви. З контролю чи без контролю — Гомулка, Ульбрихт та їхні однодумці були б такі самі: не визнавали б нікого поза своїм партійним гуртом і ставились би до всіх опозиційерів, як до ворогів, що їх треба винищити.

Вислід питання: чи правильна теза, "хай буде будь-яка Україна, аби тільки Україна з українцями при владі, без московської контролі"? Як виглядала б Україна з гуртом люблячих при владі? Здається, так само фальшиво казати: "хай будь-яка... аби була", як фальшиво казати: "хай не буде ніякої, якщо не буде такою, як я хочу". Не "я", а нарід, — тільки така держава варта існування, коли нарід має довіру до своєї влади, а влада знає, що спирається на довіру, а не на багнетях.

Ось проблеми, над якими треба б дискутувати.

І. К.

авт.

авт.

авт.

авт.

авт.

авт.

авт.

авт.

авт.

авт.

авт.

Свято Самостійності і Соборності в Шикаго

Шикаго. — 24 січня українські парії обох обрядів відзначили Роківні 22-го січня релігійними відривками в наміренні Українського Народу. Ветерани українських військових формацій відбули в годині 1-й вшлудне свій традиційний апел, згадали товарішів по зброї, що згинули на полях боїв або не мали дожити теперішніх часів.

У широті виповненій аудиторії Шопена відбулася Академія з приводу актів Самостійності і Соборності України з 1918-19 рр. започаткована співом української гімни. Секретарка Ліги АУП п-ні Марія Шпікула проголосила прокламацію мейора міста Шикаго — Річарда Д. Деллі, що в ній підкреслює вагу актів 22-их Січнів у стремліннях українського народу до своєї державності.

Формального відкриття Свята довершив проф. І. Михальцевич, заст. президента Ліги АУП — вітаючи духовенство, ветеранів та прийнятих.

Головну промову виголосив д-р Матвій Стахів зі Скентона, відомий історик визвольних змагань України та редактор тижневика „Народна Воля“.

Деклямацію вірша А. Юрника — „Похід волі не спить“ Марія Іванчук закінчила першу частину програми.

Мистецьку програму в цілості виконали місцеві мистці. Зокрема камерний тенор (дописувач не подав хто) виконав пісні „Ой поля“ В. Барвінського, „Дума“ М. Волошин, „В краю моїм“ — Ол. Бобикевича до слів вірша Т. Курпінті, а сопран — І. Ма-

цюк виступила з піснями „Життя“ А. Гнатюшина, „Трембіта“ Н. Нижанківського та „Гей тополі“ — Ол. Бобикевича. Прецизне виконання поодиноких сольових точок, дуже оригінальна їх інтерпретація та знаменита голосова кондіція цих небуденних в теперішньому часі солістів не заважала очікуванню публіки, яка реагувала явними оплесками. Таким же признанням наділила публіка рецитаторку Роми Турянську.

Завершенням програми був виступ Чоловічого Хору „Сурма“ (Шикаго) під мистецьким керівництвом ветерана українських хорів ансамблю проф. Івана Трухлого, який відспівав „Вилітали орли“, „За рідний край“ — муз. М. Гайворонського та „Прометей“ К. Стеценка. Цей хор ще раз дав доказ свого високого мистецького рівня під кожним оглядом.

Відповіддю до високого мистецького рівня сольових і хорівих продукцій аккомпаніаторами були проф. Василь Шуть і д-р Володимир Касараба. Свято улаштували Ліга АУП і Об'єднання УА Організації при чому господарем в цьому році була Ліга.

Після Свята представники організацій мали нагоду побувати у залі Дому Відділу УНСоюзу при 843 Н. Вестер-Евню, де зустрілися з д-ром М. Стаховим, який запізнав прихильників з деякими важливими актуальними проблемами нашої національності.

Вечором того ж дня д-р М. Стахів був гостем Громади під час вечері-бенкету у вужчому колі в ресторані „Комо-Іни“, що пройшов серед милої, то-вариської атмосфери.

н. п.

Пластова Фундація в Нью Йорку збрала \$48,000 на сплату та перебудову пластового дому

УЧАСНИКИ ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРІВ ПЛ. ФУНДАЦІЇ

Сидять зліва: Ярослав Падох, Христина Навроцька, інж. Роман Баранський — голова, Марта Ярош і інж. Володимир Хамула, місто голови. Стоять: Тиміш Шевчук, Михайло Савицький, мр Петро Дармограй, Володимир Корняк, мр Олександр Мотиль, Тарас Триш, інж. Богдан Соболта, Еміль Сушків, і інж. Вячеслав Вишневський.

Нью Йорк. — 13 березня, в своїй домівці яка хвилює приміщення в Народному Домі, найновіша мейорська установа, Пластова Фундація, відбула свої другі річні загальні збори, на яких підсумувала свої здобутки й намірнула далішні завдання. І ті й ті є імпозантні. Довголітня мрія понад шість сотень пластової молоді в Нью Йорку, її батьків та приятелів Пласту швидко й планоно здійснюється. В минулому році Пластова Фундація набула відповідний будинок, який сусідствує з Народним Домом на „Українській“ Другій Авені й розі Дев'ятої вулиці, а в короткому часі розпочинає його ґрунтовну перебудову, щоб дати пластовій молоді наскрізь модерне, пристосоване до її потреб, приміщення.

Кошт будинку, \$6,000 дол., а кошт перебудови та устаткування внісє бодай 30,000 дол. Завдання не легке, але його здійснення знаходиться як виявили звіти управи, на надійній дорозі.

Збори відкрив голова Фундації інж. Роман Баранський згадкою передчасно померлого добродія Фундації та приятеля Пласту, інж. Павла Біла-мунула, після чого обрано претизію зборів в особах Ярослава Падоху — голови і Тараса Триша — секретаря. Після прийняття протоколу перших зборів управа склала своє справоздання. Голова інж. Баранський з'ясував заходи Фундації для підшукування відповідного будинку. Купно уможливили щедрі пожертви пластовців, їх батьків і приятелів та деяких установ, першою поміж якими є Український Народний Союз, який дав на дім моргеджову позичку на догідних умовах та „доложів“ тисячу доларів пожертви Товариства Українських Лікарів та Інженерів, ньюйоркської округи і склади нещодажні жертви по \$150 доларів. Покищо збірка обійня перед-

п'ятидцять з чотирьох пластових новачків Нью Йорку переїхавши в дім 28-го лютого р. р. свою традиційну костюмову забаву, получивши із виведенням казки-розповіді дітям, старшим і молодшим це не-новачків, учасників забави. П'ятнадцять жаб, значить, років новачків виховників станиці Нью Йорку при допомозі батьків переносять наших дітей у світ казки, української казки, зміст і моральну науку якої малі слухачі глибоко переживають. Важко повірити, що такий довгий час кон-секвентно переводиться ці імпрези із кожнорічним великим вкладом праці та часу новачків братчиків і сестричок. Але, коли ми цим разом поглянули на залю, то побачили між сьогоднішніми сестричками, братчиками — організаторами забави тих, які декілька років тому назад ще самі забавлялися у чарівних костюмах, як новачки і це найкраще вказує на довгі роки „традиційної“ новачкової забави. Між цими однак новими новачками виховниками щороку, як довго пам'ятасмо ці забави, стоїть в осередку не-автома і всім добре відома „сестричка“ — пл. сен. Е. Гойдиш. Вона кожного року з душею цієї імпрези, вона допомагає все новим рядам своїх „пластових дітей“ у підготовці, декораціях і виведенні казки.

Тому не диво, що голова гуртка Пласт-притиу в Нью Йорку пані Марта Ярош, віднаючи забаву, саме підкреслила невтомну працю „сестрички Стахи“ і висловила їй особливу подяку від батьків цієї пластової дівчини, що має щастя слухати її розповіді й казок. Великі завдання новачків виховників й імпрез станиці призначили для новачків представити та кож станичний пл. сен. В. Хамула, вислідуючий ряд імен

усім пластову громаду. До ширшого громадянства Фундація збирається апелювати в цьому році, потребуючи грошей на перебудову й устаткування дому. Серед справді пластової дбайливості за свою домівку вирізняє 2-ий Курін юначок ім. Лесі Українки Нью Йорку, який своїм наполегливим пластовим заробітком збрала на свій пластовий дім імпонуую суму 2,200 дол. План перебудови, зладжений безкорисно архітектором інж. Іваном Зяцем, скоро буде реалізований, чим займатиметься технічна комісія, очолена інж. Євстахієм Ярошем. З уваги на високі кошти перебудови і устаткування дому збірка на нього буде продовжуватися і серед пластовців та їх батьків і серед ширшої громади.

Закінчуючи своє справоздання інж. Баранський подякував всім співробітникам, всім жертводавцям і всім місцевим українським громаді за дуже прихильне відношення до великого й важливого діла. Після цього звітнував касир Фундації та господар її дому, Володимир Салая, який з'ясував фінансовий стан Фундації, подав інформації про господарське зрівноваження прибутків і витрат Фундації та її дому і запропонував бюджет на новий діловий рік. Прибутки за минулий рік досегли 96,412.00, а витрати \$2,062.00, що залишило в касі \$3,797.20 дол. За ним звітнували: місто голова і правний дорадник Ярослав Падох, другий місто голова Еміль Сушків і секретар Вячеслав Вишневський. Контролю Фундації передали і звіт з неї склав мр. Петро Дармограй та Тиміш Шевчук. Цей останній, згадуючи величезну працю управи, зокрема її візиреве книговедання, висловився, що коли б ко працю провело Ситі Голл, то самі платні службовці вужили б всі зложені пожертви. Найкоротший звіт склав

голова товариського суду інж. Володимир Хамула: судяч належить пластовому судюві, не мав ніякої діяльності, бо вона була зайва. Управа і члени працювали в найкращій гармонії.

Після уділення абсолютної призначення за добре виконану працю управи Фундації вибрано її нові органи: інж. Роман Баранський — голова, інж. Володимир Хамула — перший і пані Марта Ярош — друга місто голови, Володимир Салая — касир, Тарас Триш — секретар, Ярослав Падох — правний і інж. Євстахій Ярош технічний референт, Вячеслав Вишневський орган. референт і враз із інж. Богданом Соболтою зв'язкові з Пластовою Станицею та Пласт-Притиом. До контрольного комісії ввійшли мр. Петро Дармограй, голова та Тиміш Шевчук і Володимир Корняк, члени. Товариський суд складають Еміль Сушків, Богдан Саврас і Михайло Савицький.

Між резолюціями одностово схвалено скласти подяку всім жертводавцям за піддержку у трудних початках Фундації, закликати всіх тих пластовців, пластових сеньйорів, пластових приятелів і батьків молоді, які ще не склали своїх пожертв, зробити це негайно, щоб перебудова не вимагала нових позичок.

Схвалено звернутися з закликом і проханням до всіх місцевих громадянських установ та всього громадянства, щоб воно допомогло перебудувати, влаштувати та сплатити пластовий дім, який стане кузницею національного виховання нових наших поколінь. Окрему подяку схвалено для редакції „Свободи“ за її прихильність та безкорисну допомогу в популяризації купна пластового дому та збірки на його сплату.

Н. Н.

Як працює український Лорейн

Перед нами перше численне зібрання „Лорейнські Віс-ти“, органу українських організацій Лорейну, під редакцією фронтонка громадської роботи. Богдана Дейчаківського. Сторінок 36, виконаний ефектом пластової роботи „Літерес“, Дітройт, Мичіг. Про Пласт у Лорейні звіт-ує Роман Клоп, про Кредитую Кооперативу — Богдан Дейчаківський, про Фонд Катедри Українознавства — невідомий автор, про Український Народний Фонд — „Збірник Народного Фонду в Лорейні“. Кость Мацильський — пише про УНСоюз; тут же стаття про УНПоміч. Дані про інші організації (як Народний Дім, Відділ УККА, СУМА, Союз Українок) — Редакція „Л. В.“ обіцяє подати в дальших числах.

Та не тільки лорейнським хлібом насущним живуть лорейнці: у збірнику — аж три статті про справу Катедри Українознавства. Тамара Погульє вміщує статтю: „Діти — наша майбутність“, а головний редактор, Б. Дейчаківський пише про вашингтонський звіт під кутком недостатнього покриття наших мрій і слів „ділом і у ділом“ — грошем.

Та найцікавіша частина збірки — це цифрові звіти із жертвенності лорейнців — поіменні списки жертводавців — як живий доказ ще в Лорейні мрії і слова такі покриваються грошем. 24 фізичні і правні члени — Фундатори Фонду Катедри Українознавства в Лорейні по 31 грудня 1964 року зложили (кожний по \$100) суму \$2,600. Шість членів-кандидатів жертвували \$170. Разом ліпунто-мала українська громада Лорейну жертвувала на цю ціль — \$2,770.

На Народний Фонд 80 осіб добровільно підвищили свій

Лорейн с в такому щасливому положенні, тому в його „шафа грас“. Ось як тут ставиться й суспільствиться справі свят і буднів. В закінченні статті: Український Народний Фонд автор пише: „Рік 1965 є ювілейним роком УККА. Управа нашої Відділу зачала збірку на Народний Фонд за 1965 рік діл 22 Січня 1965 — в день свята української незалежності.“

Чи не гідне є наслідування таке получення солодкого (патріотизму) з практичним (доказом на нього)?

О. Гайський

Вступайте в члени УНСоюзу!

Увага! ВЕЛИКОДІЯ НЕСПОДІВАНКА ВАШИМ ДІТАМ! ВЖЕ ПОЯВИЛАСЯ НОВА КНИЖЕЧКА

Лесі Храпливої ПИСАНКА УКРАЇНСЬКИМ ДІТАМ

З багатими ілюстраціями роботи проф. П. Андрушівца Ціна 1.50 долара. Замовлення слати на адресу: LESIA CHRAPLYWA 158 E. 7th St., Apt. 3A, New York City, 9, N. Y.

Можна ще теж замовити такі книжки цієї ж авторки: „Забавки Мартусі“, книжка для дошкільнят, ілюстр. Ніни Мудрик-Мрич \$1.00 „Ростюшка казка“, для дошкільняч і молодшого шкільного віку, ілюстр. Ніни Мудрик-Мрич \$1.25 „Козак Немирка“, оповідання для шкільних дітей, ілюстр. Христини Зелінської \$2.00 „На шість Вожий рік“, декламатор для шкільних дітей \$1.50

О. К.

ПІСЛЯ ФЕСТИВАЛЮ

На величавий фестиваль до другого, щоб синочок української пісні і танку „В пошані Шевченкові“, Славзика більше цікавився, що відбулася минулої неділі в залі Музичної Академії в Брукліні, відбула публіка масово не лише з нашої Метрополі, але й з далеких сторін, навіть, узяв собі, з таких Сиракуз! Фестиваль був замітний і тим, що в ньому взяла участь та, найменша американська Україна, тобто дітвора всякого віку й калібру. Імпреза, як знаєте, випала на полудні, і це дало нагоду поклонитись Батькові - Тарасові і малютам, і їхнім „бейбі-сестерам“. У кожного майже ряді сиділо по двоє-трос соколяток на колінах у матерів чи бабусь. Ва! — коли б то вони сиділи, а то вертілись, мов веретенька, вилізали на крісла, влаштовували перегони поміж кріслами і в тому подібний спосіб проявляли свою активність.

В першому ряді, під са-мою оркестрою, дали окре-мий фестиваль, або спек-такль, двоє гудючих ан-гелоток, що їх ніяк не здо-лали втихомирити ні мам-и, ні бабця, ані дядько з тьо-тею, які гас до часу прибу-вали на підмозку. Хлонгик раз-у-раз пробував ухопити заду за фраз дригента „Думки“, Івана Задорож-нього, коли той пригинався, щоб укоськати розбикану оркестру, а дівчинка лепетала: „Мамо, мамо, я зго-ду той патичок, що ним пан-махає!“ Само собою розу-міється, в такому рухливо-му товаристві сидіти пору-ж достойні ветерани не могли, на момент залпуючи, ока під гас цілої програми.

Зате поруж мене сидів дуж-е земний хлонгик, на ім'я Славзик. Користаючись з на-годи, що коло мене стояло опорожне крісло, мама пере-сиділа його з третього ряду до другого, щоб синочок краще все бачив. До реж., Славзика більше цікавився, що відбулася минулої неділі в залі Музичної Академії в Брукліні, відбула публіка масово не лише з нашої Метрополі, але й з далеких сторін, навіть, узяв собі, з таких Сиракуз! Фестиваль був замітний і тим, що в ньому взяла участь та, найменша американська Україна, тобто дітвора всякого віку й калібру. Імпреза, як знаєте, випала на полудні, і це дало нагоду поклонитись Батькові - Тарасові і малютам, і їхнім „бейбі-сестерам“. У кожного майже ряді сиділо по двоє-трос соколяток на колінах у матерів чи бабусь. Ва! — коли б то вони сиділи, а то вертілись, мов веретенька, вилізали на крісла, влаштовували перегони поміж кріслами і в тому подібний спосіб проявляли свою активність.

Розуміється, мені, як представникові старої ге-нерації, прийшлося давати Славзикові пояснення, ги-то як інформації історизу-но - побутового характеру. Не завжди я вив'язувався з тієї ролі, мушу признатися. Так, до реж., я ніяк не міг пояснити Славзикові, го-му всі козаки без вусів, а найменшого з них — з вуса-ми (мова йшла, зв'язано, про заслуженого глена „Думки“, друга Корняку).

— А той козак з борі-кою, то хто, бітнік? — Ні, це мабуть сізовий джак, — відповідав. — А той, в окулярах? — Це сізовий писар.

Ціле моє щастя, що Слав-зик не спитав мене, го-му коло табору запорожців під командою Вадима Сулими крутиться так багато крас-них дівчат і забористих молодичок?.. Жіноче то-вариство, як відомо, було ім, запорожцям, законом за-боронене. Ну, мій сусід був же у такому віці, що його жіноче питання не „ба-де-рувало“, навіть солістка ба-ли на момент залпуючи, ока під гас цілої програми.

А так, зазально кажучи, фестиваль пройшов у дуже милій, майже родинній, ук-раїнській атмосфері!

І КЕР

Збори УНКА в Бостоні, Масс.

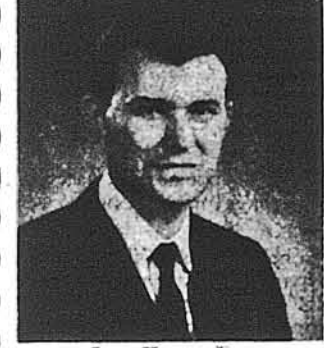
Загальні Збори Українсько-Шуцлук — заступник голо-го Конгресового Комітету — ви, з тим, що п. Шуцлук ви-діл в Бостоні відбулися 7 консуватиме теж функцію ре-лоного. Зборами — проводили ферефта зовнішніх зв'язків, М. президент в складі: проф. д-р Фракийківський — секретар, Д. І. Олександрин — претейдінг, Николенько — скарбник, В. С. Вільярчук — заступник Федорів — культурно-освіт-ний референт, М. Волошук — організацийний референт, д-р Баранник — секретарі.

По звітнуванні з діяльності І. Дішюк і Б. Смолинський — мунулодіючої Управи, диску-члени управи.

Контрольна Комісія: д-р З. Матківський, В. Гайчар, інж. праві, вибрано нову Управу М. Лис і М. Чайківський. Відділу УККА в такому скла-ді: проф. д-р І. Олександрин, В. Вандера, мр Р. Федорів і — голова, С. Сидларчук і О. М. Возний.

ODYSSEY INVESTMENT COMPANY LIMITED

(Компанія Капіталовкладання ОДИСЕЯ)

Іван Навівайко
Екзекутивний Керівник
Одисей.

Повідомляє шановне громадянство, що 12-го січня 1965 року, одержала дозвіл від уряду на відкриття підприємства, право затвердження Секретарем і Міністром Громадянства Онтаріо Достойним Іваном Яремком.

Екзекутивним керівником Одисей призначено Пана Івана Навівайка з Геміль-тону.

Компанія закуповує за-стави (моргеджі) та різно-го роду гарантії реально-стей, у заповітряваних об-слугах, впровадженні і вкладях, прохання звертатися на адресу:

ODYSSEY INVESTMENT COMPANY LIMITED
1282 Main Street East, Hamilton, Ontario. Tel.: LI 88913

ОСЬ ТУТ ВАША ШАДНИЧА ФІЛІЯ!!! БЕЗКОНКУРЕНЦІЙНО ВИСОКА ДИВІДЕНДА!

ЗДОБУЛА СОБІ ДОВІР'Я ТИСЯЧ ШАДНИКІВ TRIDENT SAVINGS 1935 W. 51st STREET CHICAGO 9, ILL.

ВСТУПАЙТЕ в члени УНСоюзу!

В суботу, 17-го квітня 1965 р. о год. 4-й по пол.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ УДІЛОВЦІВ (ШЕРОВЦІВ) Українського Народного Дому у Нью Йорку

На денному порядку: Вислухання фінансового звіту, постанови в різних актуальних справах, вибір п'ятих членів Дирекції. Багато Шановних Уділовців, які змінили адреси не повідомили про це, вислідку чого вислане до них запрошення на Загальні Збори з залученою листівкою про уповноваження Дирекції до голосування „проксі“ керується назад. Просимо обов'язково явитися особисто для участі у Зборах або хоч би тільки для того, щоб відібрати при вступі ті свої запрошення і аннулювати „проксі“.

ДИРЕКЦІЯ УНДОМУ в НЬЮ ЙОРКУ

В АМЕРИЦІ І В СВІТІ

КОНГРЕС АРАБСЬКИХ НАФТОВИХ КОНЦЕРНІВ В КАІРО ПРИНІЯВ ПОСТАНОВУ, щоб не постачати нафти ні одній такій країні, яка бойкотуватиме „буль-коту“ союзу арабської країни“. Гадають, що це звернене проти Західної Німеччини, яка проголосила, що припинить будь-яку допомогу Єгиптові (Об'єднаній Арабській Республіці) в репресії за парадне приймання комуністичного ватажка Вальтера Ульбрихта. Однак Савді Арабія і Лівія; головні доставці нафти Західній Німеччині, заповіли були; що вони не зирнуть торговельних взаємин з Німеччиною.

КОЛІНІШНІ АСТРОНАВТ ДЖАН Г. ГЛЕНН ДОМАГАСЬСЯ ДОСЛІДЖУВАТИ ВСЕСВІТ навіть тоді, коли б не було СРСР, який конкурсує в цій ділянці із ЗДА. На думку полковника Гленна дослід космічних просторів є важли-вий від того, чи вдасться до 1970-го року залетіти до Місяця, як це плянує Крйдова Аеронавтична й Космічна Адміністрація. Науковець цієї Адміністрації д-р Гомер Ньюелл заявив, що Наукова Рада в справі космічних просторів дуже поважно дивиться на наукові дослідні Марса, хоч журнал „Наука“ скептично дивиться на цю справу і сумнівається, чи вдасться знайти якийсь життя на Марсі.

КУЛЬТУРНО-ОСВІТНА КОМІСІЯ СФУЖО ОКОУЖНА РАДА СОЮЗУ УКРАЇНОК І ВІДДІЛ УКРАЇНСЬКОГО ЗОЛОТОГО ХРЕСТА в НЬЮ ЙОРКУ

запрошують ВП. Шановне Громадянство на **СВЯТОТЧНЕ ЗІБРАННЯ** з нагоди 80-ліття жіночого руху і 50-ліття участі жінок у РИДХАХ УКРАЇНСЬКИХ СІЧОВИХ СТРЕЛЬЦІХ яке відбудеться

в неділю, 4-го квітня 1965 року

в залі УКРАЇНСЬКОГО ІНСТИТУТУ АМЕРИКИ

2 Схід 79-та вулиця, Нью Йорк, Н. Й.

В ПРОГРАМІ:

Спогади ВП. П.: Олени Залізних — Голови СФУЖО, Іларіон Косач-Борисової, Галина Дмитренко-Ратичевої. В мистецькій частині: Рецитації Членів Театру „Живого Слова“ під мист. проводом Олїнії Добровольської. Сольовіспів — Катрі Колінівської. Музичний супровід: п. Володимир Гентши.

Початок в год. 3-й після полудня.

ВІДДІЛ УКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ в ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. Дж.

повідомляє всі місцеві Товариства й Організації та Платників Національного Датку, що

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ Відділу УНКА в Джерзі Сіті, Н. Дж.

— відбудуться —

в неділю, 28-го березня 1965 р.

о год. 4-й по пол.

в приміщенні УНДОМУ, 92 Fleet St., Jersey City, N.J.

Мр Іван Базарко буде репрезентувати Голову Канцелярію УККА.

Проситися Громадянство прийти на ці Збори, заслухати звітів уступаючої Управи, слово Представника УККА та вибрати нову управу нашого Відділу до дальшої корисної праці нашої громади.

УПРАВА ВІДДІЛУ УККА в ДЖЕРЗІ СІТІ

В суботу, 17-го квітня 1965 р. о год. 4-й по пол.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ УДІЛОВЦІВ (ШЕРОВЦІВ) Українського Народного Дому у Нью Йорку

На денному порядку: Вислухання фінансового звіту, постанови в різних актуальних справах, вибір п'ятих членів Дирекції. Багато Шановних Уділовців, які змінили адреси не повідомили про це, вислідку чого вислане до них запрошення на Загальні Збори з залученою листівкою про уповноваження Дирекції до голосування „проксі“ керується назад. Просимо обов'язково явитися особисто для участі у Зборах або хоч би тільки для того, щоб відібрати при вступі ті свої запрошення і аннулювати „проксі“.

ДИРЕКЦІЯ УНДОМУ в НЬЮ ЙОРКУ

Ольга Мак

ВОНО ЗНОВУ ОЖИВАЄ

СЦЕНА НА ОДНУ ДІЮ
Всі авторські права застережені.

(9)

(При останніх рядках голос її дрижить і зривається):
Оце вірші! Путячий поет їх писав!... (Подас руку): Ну, про-
щайте!

ШЕВЧЕНКО (цілюючи подану руку, зідхає): Був пу-
таший, та зледащів. А ви, кумасю, мої вірші пам'ятаєте?
ТАРНОВСЬКА: А що ж — думаете я їх даром від жан-
дарів у землю заковувала?

ШЕВЧЕНКО: Ніколи вам того не забуду! Ви мені ба-
гато дечого врятували тоді.

ТАРНОВСЬКА: Рятувала не лише для вас, а й для ці-
лого народу (іде до вішака).

ШЕВЧЕНКО: Дякую вам за добре слово! (Випереджа-
ючи її, іде до вішака, здіймає муфту і подає): Мені аж ра-
діше живеться, коли чути, що люди такі щось читають із
того, що я мережу. Нечай не таким самотнім чуюся. Ййбо!
А то ж інколи доходить дотого, що... (прикусив уста і від-
вертається).

ТАРНОВСЬКА (кладучи йому руки на плечі, поважно
і навіть урочисто): Незбагненні шляхи Господні, Тарасе Гри-
горовичу! Інколи Він признає своїм вибранцям великі тер-
піння; інколи Він веде своїх вибранців шляхом пониження,
щоб тим їх возвеличати; інколи Він засуджує їх на самот-
ність, щоб придбати їм у поклонників цілі народи; інколи
Він робить їх жертвами несправедливості, щоб потім їхніми
устами відкрити світові велику Правду... (Тихо): Тому не
нарікайте, Тарасе Григоровичу!...

ШЕВЧЕНКО (смирно): Допускаюся того гріха лише у
хвилину одчаю, кумасю. Але й на обранництво Боже не по-
сягаю. Во хто ж? Що ж?

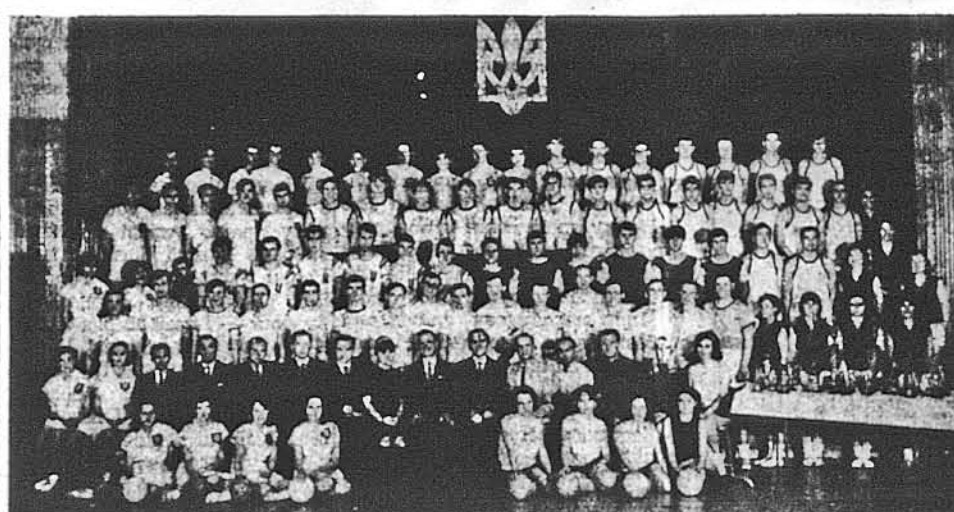
ТАРНОВСЬКА (дивлячись йому в очі, починає декламу-
вати):

Нечай праведних дітей
Господь, любя своїх дітей,
Послав на землю ім пророка —
Свою любов благословить,
Світло розуму учить...
Нечай той Діпиро широкий,
Слова його лились, тешили
І в серце падали глибоко,
І ніби тим огнем, пекли,
Холодні душі...

Знаєте, де той пророк об'явився?... (Цілує Шевченка в
чоло і тихенько виходить.)

Ява XV.

(Вражений словами Тарновської, Шевченко стоїть мовчи-
ти. Потім пошвидко підходить до стола і обережно сідає. По-
близь бере в руки альбом, нильно приглядається до портре-
ту, ставить його перед собою і ховає лице в долоні. Знову
сидить мовчки. Раптом зривається і починає швидко ходити
сюди й туди.)

Учасники і керівники відбіркового турніру юнаків і юначок за періоду СУАСТ-Схід,
який влаштувала ГУ СУМА в співпраці з місцевим Осередком СУМА 20-го і 21-го березня
ц.р. в залі Української Централі в Пасейку, Н.Дж.

ВІДБІВАНКОВИЙ ТУРНІР
ЗА МІСТЕЦТВО
СУАСТ — СХІД

20 і 21 березня в приміщен-
ні Української Централі при
240 Говп Евіно в Пасейку,
Нью Джерсі, відбувся Відбі-
внковий Турнір за Мистецтво
СУАСТ — Схід дівочих і хло-
п'ячих дружин.

Турнір організував Відділ
Фізичного Виховання Галов-
ної Управи СУМА в порозу-
мінні з Управою та ланковим
відбівками СУАСТ — Схід.
Господарем Турніру був Ос-
ередок СУМА ім. ген. М. Тар-
навського в Пасейку. Турнір-
ом проводив д-р Михайло
Снігурович — ланковий від-
бівками СУАСТ — Схід.

Участь в Турнірі взяли:
юначки: СУМА Пасейк, СУ-
МА Нью Йорк, СУМА Гарт-
форд; юнаки: СУМА Ютика,
СУМА Бінгемтон, СУМА Нью
Йорк І, СУМА Нью Йорк ІІ,
СУМА Пасейк, СУМА Іон-
керс І, СУМА Іонкерс ІІ, СУ-
МА Гартфорд, ПЛАСТ Нью
Йорк, СУМА Бруклін, СУМА
Філадельфія. Разом: 3 дружи-
ни юначок і 11 дружин юна-
ків. В загальному зареєстру-
валось 90 змагунів, в тому 22
юначки і 68 юнаків.

Турнір відбувся за прави-
льником СУАСТ — Схід і за
загальною обов'язковими пра-
вилами гри. Судувала Комі-
сія в складі: д-р Михайло Сні-
гурович, Григорій Солич, О-
лекса Гриня, Марко Фалінсь-
кий.

Змагання відбувалися зустрі-
чами кожний з кожним по
два сетти.

На основі відбитих гор вста-
новлено наступні місця в ці-
лості:

Юначки:

- 1 — СУМА Пасейк,
- 2 — СУМА Нью Йорк,
- 3 — СУМА Гартфорд.

Юнаки:

- 1 — СУМА Ютика,
- 2 — СУМА Пасейк,
- 3 — СУМА Бінгемтон,
- 4 — СУМА Нью Йорк І,
- 5 — СУМА Іонкерс І,
- 6 — СУМА Гартфорд,
- 7 — СУМА Іонкерс ІІ,
- 8 — СУМА Бруклін,
- 9 — СУМА Філадельфія
- 10 — ПЛАСТ Нью Йорк
- 11 — СУМА Нью Йорк ІІ.

На закінчення Турніру, я-
кий тривав два дні (субота
20-го березня від год. 11-01 ра-
но до 10-01 вечором і в неділю
21-го березня від год. 10-01 ра-
но до 5 по полудні) відбулося
офіційне вручення перехідних
нагород мистецьким дружи-
нам, а саме: Перехідну Чашу
за мистецтво юначок дружини
Юначок СУМА Пасейк; Пе-
рехідну Чашу за мистецтво
Юнаків СУМА Ютика. Крім
того вручено їм постійні чаші
за перше місце та індивідуаль-
ні чаші всім змагунам згада-
них мистецьких дружин. За
другі місця в Турнірі чаші
вручено: дружині Юначок
СУМА Нью Йорк та дружині
Юнаків СУМА ПАСЕЙК.

Окремих постійних чаша-
ми нагороджено найкращу
змагунку і змагуну турніру, а
саме: Мирославу Шагай з
Гартфорду та Петра Козіць-
кого з Іонкерс.

Окремо вирішено дружини
СУМА з Бінгемтону за вір-
цеву поведінку та добрий рі-
вень гри. З-поміж всіх зма-
гунів вирішено також наймо-
лодших змагунів, а саме Во-
лодимира Курила з Бінгем-
тону та Ярослава Заяця з Нью
Йорку.

Згідно з правильним від-
бівками СУАСТ — СХІД на-
звані чаші за перші і другі
місця з перехідними з тим, що
вони переходять на власність,
коли даний клуб збуде їх
п'ять разів взагалі. Ця поста-
нова не відноситься до інди-
видуальних нагород.

Після церемонії вручен-
ня нагород, провідник Турні-
ру д-р Михайло Снігурович
виголосив промову до всіх
присутніх змагунів, заклика-
ючи їх до постійного тренінгу
та до участі в інших турнірах,
які влаштовують УСІАК-
СУАСТ в майбутньому.

Представник ГУ СУМА мгр
Євген Гановський склав гра-
туляції всім переможцям, по-
дякував д-рові Снігуровичеві
за вірцеве проведення турні-
ру, Осередкові СУМА ім. ген.
Тарнавського в Пасейку за
організаційну допомогу та го-
лові Української Централі п.
Хомковій за призначення.

мгр С. Гановський
організатор Турніру

Хочете знати,
як жеріла іскра української
свідомості в другій половині
минулого віку і як народжу-
валася та сила, яка збуду-
вала Українську Державу, —
то читайте:

«СПОГАДИ»

Євгена Чикаленка

Цю велику на 504 ст. книгу
читайте в кожній бібліотеці по-
мість.

Ціна тільки \$3.50

Замовляти в:

«SVOBODA»
P.O. BOX 346,
JERSEY CITY 3, N. J.

Праця
• HELP WANTED MALE •

**SHEETMETAL
PRECISION
MECHANICS**
Assemblers — Layout Men —
Brake Setup Men — Shear
Men — Pressmen
Job shop experience preferred.
All benefits including sick
leave.
METALCRAFT, INC.
Roosevelt Field, Garden City
Call Mr. Robert W. Smith
TW 5-3353 or Area Code
516 PL 1-5200
On Equal Opportunity
Employer

МАШИНИСТИ І ШКОЛЯРНІ
до тяжкої праці All Around
Welders (Arc & Helicar). Велі-
нефін. Тільки особист. інтер-
в'ю. Телефон за домовленням
(201) PO 8-2324
ABBOTT MFG INC.
15 Brooks Street
Norwood, New Jersey

Праця
• HELP WANTED FEMALE •

**WANTED
L.P.N.'s**
STAFF DUTY
5 Day Week
LUTHERAN HOME
Tel.: BE 2-2114, Brooklyn

Real Estate

Richmond Hill, modern
1 FAM. RANCH.
6½ large rooms, "L" shaped liv-
ing room, paneled dining room,
1½ Hollywood bath, master bed-
room with sliding glass door,
ample closet, finished basement
with kitchen, oversized garage,
beautiful landscaped 40 x 100
plot, fruit trees, many extras.
Call VI 7-5490

Laurelton, L. I.
Недалеко Kennedy Airport
на продаж 7 КИМ. ДІМ
1½ ланцюжків, 3 спальні, вики-
нений підвал, з air condition, га-
зове опалення, вікнами і сир-
ни, гараж, басейн, в д. доб-
рані, з меблями або без. Треба
оглянути, щоб оцінити. Тел. в
Нью Йорку CA 8-4260 або
LA 5-4591

**CRESTWOOD
Senior Citizens
VILLAGE**
Можете собі тепер дозволити на
найліпше помешкання по пере-
ході на емеритурі.
8 1/4 КИМНАТНІ ДОМИ
Повна ціна \$8,479
Зараз дозвілється.
Комп'ютеризована менте як \$50
місячно. По безплатну брошуру
пишіть:
Dept. N. S.
Box 166, WHITING, N. J.

В КНИГАРНІ «СВОБОДА»
можна купити
Лесь ХРАПЛИВА:
Ростикова Назка
Ілюстрації
Миколи Мухоморова
Ціна — \$1.50
Замовлення просимо слати:
SVOBODA
Jersey City 3, N. J.

Business
Opportunity

ДЕЛІКАТЕСЕН
Досконало перспективний біз-
нес і положення бізн. кат. церк-
ви, добре поставлено, бере тиж-
нево \$2,100-\$2,200, ідеал. для
подружжя. Все тільки готує
\$12,500, на скорий продаж.
Огляньте, щоб оцінити. Wil-
lamsbridge in Bronx, Spinitz.
Тел.: KI 7-8453 — Bronx, N.Y.

ДЕЛІКАТЕСЕН
\$100,000 річний бізнес. 80%
Lunch & Catering. Модер. влаш-
тування, ідеал. для подружжя,
дуже низ. рент, вклоч. 22 кім.
апарт. Власник мусить продати
через недугу. Це коштує зо-
лота для того, хто знає бізнес,
доск. купно, ціна на скорий про-
даж. Тел. власника LY 9-9583.

**НЕ ТРЕБА
ДОВГО
ЧЕКАТИ**
ПЕРЕКОНАЙТЕСЯ САМІ І
ЗАЖИТЕ ПЕЧЕ СЬОГОДНІ
31 ЛЯ
під назвою
**J. MILLER'S PURE HEALING
COMPOUND # 6,**
а вже завтра почуватеся ліпше
Якщо не будете задоволені про-
тягом 48 годин, зверніть пачку,
а гроші будуть Вам сейчас по-
вернені.

Терпіючи на симптоми, як
кисла жовудка, запір, несправ-
ність, газів, відбівання, завор-
тання голови, біль у крижах і інші
недомогання НЕ ЧЕКАЙТЕ, а
спробуйте зараз!
Ціна одної пачки \$10.00, а як-
що хочете для свого приятеля,
тоді дві пачки тільки — \$15.00.
Пийте зараз долучену чашу
або Money Order на адресу:
THE MILLER CO., INC.
Dpt. 41
790 Broad Street Newark, N.J.

**МУЗИЧНІ ТВОРИ
ОЛЕКСАНДРА
КОШИЦЯ**
Народні та історичні пісні в
мішаній, чоловічій і жіночій
хорі.
Повне посмертне видання!
За три збірні ціна лише \$3.50
Замовлення слати:

**МУЗИЧНІ ТВОРИ
ОЛЕКСАНДРА
КОШИЦЯ**
Народні та історичні пісні в
мішаній, чоловічій і жіночій
хорі.
Повне посмертне видання!
За три збірні ціна лише \$3.50
Замовлення слати:

**МУЗИЧНІ ТВОРИ
ОЛЕКСАНДРА
КОШИЦЯ**
Народні та історичні пісні в
мішаній, чоловічій і жіночій
хорі.
Повне посмертне видання!
За три збірні ціна лише \$3.50
Замовлення слати:

**МУЗИЧНІ ТВОРИ
ОЛЕКСАНДРА
КОШИЦЯ**
Народні та історичні пісні в
мішаній, чоловічій і жіночій
хорі.
Повне посмертне видання!
За три збірні ціна лише \$3.50
Замовлення слати:

**МУЗИЧНІ ТВОРИ
ОЛЕКСАНДРА
КОШИЦЯ**
Народні та історичні пісні в
мішаній, чоловічій і жіночій
хорі.
Повне посмертне видання!
За три збірні ціна лише \$3.50
Замовлення слати:

**МУЗИЧНІ ТВОРИ
ОЛЕКСАНДРА
КОШИЦЯ**
Народні та історичні пісні в
мішаній, чоловічій і жіночій
хорі.
Повне посмертне видання!
За три збірні ціна лише \$3.50
Замовлення слати:

**МУЗИЧНІ ТВОРИ
ОЛЕКСАНДРА
КОШИЦЯ**
Народні та історичні пісні в
мішаній, чоловічій і жіночій
хорі.
Повне посмертне видання!
За три збірні ціна лише \$3.50
Замовлення слати:

**МУЗИЧНІ ТВОРИ
ОЛЕКСАНДРА
КОШИЦЯ**
Народні та історичні пісні в
мішаній, чоловічій і жіночій
хорі.
Повне посмертне видання!
За три збірні ціна лише \$3.50
Замовлення слати:

**МУЗИЧНІ ТВОРИ
ОЛЕКСАНДРА
КОШИЦЯ**
Народні та історичні пісні в
мішаній, чоловічій і жіночій
хорі.
Повне посмертне видання!
За три збірні ціна лише \$3.50
Замовлення слати:

**МУЗИЧНІ ТВОРИ
ОЛЕКСАНДРА
КОШИЦЯ**
Народні та історичні пісні в
мішаній, чоловічій і жіночій
хорі.
Повне посмертне видання!
За три збірні ціна лише \$3.50
Замовлення слати:

**МУЗИЧНІ ТВОРИ
ОЛЕКСАНДРА
КОШИЦЯ**
Народні та історичні пісні в
мішаній, чоловічій і жіночій
хорі.
Повне посмертне видання!
За три збірні ціна лише \$3.50
Замовлення слати:

**МУЗИЧНІ ТВОРИ
ОЛЕКСАНДРА
КОШИЦЯ**
Народні та історичні пісні в
мішаній, чоловічій і жіночій
хорі.
Повне посмертне видання!
За три збірні ціна лише \$3.50
Замовлення слати:

**МУЗИЧНІ ТВОРИ
ОЛЕКСАНДРА
КОШИЦЯ**
Народні та історичні пісні в
мішаній, чоловічій і жіночій
хорі.
Повне посмертне видання!
За три збірні ціна лише \$3.50
Замовлення слати:

**МУЗИЧНІ ТВОРИ
ОЛЕКСАНДРА
КОШИЦЯ**
Народні та історичні пісні в
мішаній, чоловічій і жіночій
хорі.
Повне посмертне видання!
За три збірні ціна лише \$3.50
Замовлення слати:

**МУЗИЧНІ ТВОРИ
ОЛЕКСАНДРА
КОШИЦЯ**
Народні та історичні пісні в
мішаній, чоловічій і жіночій
хорі.
Повне посмертне видання!
За три збірні ціна лише \$3.50
Замовлення слати:

**МУЗИЧНІ ТВОРИ
ОЛЕКСАНДРА
КОШИЦЯ**
Народні та історичні пісні в
мішаній, чоловічій і жіночій
хорі.
Повне посмертне видання!
За три збірні ціна лише \$3.50
Замовлення слати:

**МУЗИЧНІ ТВОРИ
ОЛЕКСАНДРА
КОШИЦЯ**
Народні та історичні пісні в
мішаній, чоловічій і жіночій
хорі.
Повне посмертне видання!
За три збірні ціна лише \$3.50
Замовлення слати:

**МУЗИЧНІ ТВОРИ
ОЛЕКСАНДРА
КОШИЦЯ**
Народні та історичні пісні в
мішаній, чоловічій і жіночій
хорі.
Повне посмертне видання!
За три збірні ціна лише \$3.50
Замовлення слати:

**МУЗИЧНІ ТВОРИ
ОЛЕКСАНДРА
КОШИЦЯ**
Народні та історичні пісні в
мішаній, чоловічій і жіночій
хорі.
Повне посмертне видання!
За три збірні ціна лише \$3.50
Замовлення слати:

**МУЗИЧНІ ТВОРИ
ОЛЕКСАНДРА
КОШИЦЯ**
Народні та історичні пісні в
мішаній, чоловічій і жіночій
хорі.
Повне посмертне видання!
За три збірні ціна лише \$3.50
Замовлення слати:

**МУЗИЧНІ ТВОРИ
ОЛЕКСАНДРА
КОШИЦЯ**
Народні та історичні пісні в
мішаній, чоловічій і жіночій
хорі.
Повне посмертне видання!
За три збірні ціна лише \$3.50
Замовлення слати:

**МУЗИЧНІ ТВОРИ
ОЛЕКСАНДРА
КОШИЦЯ**
Народні та історичні пісні в
мішаній, чоловічій і жіночій
хорі.
Повне посмертне видання!
За три збірні ціна лише \$3.50
Замовлення слати:

**МУЗИЧНІ ТВОРИ
ОЛЕКСАНДРА
КОШИЦЯ**
Народні та історичні пісні в
мішаній, чоловічій і жіночій
хорі.
Повне посмертне видання!
За три збірні ціна лише \$3.50
Замовлення слати:

**МУЗИЧНІ ТВОРИ
ОЛЕКСАНДРА
КОШИЦЯ**
Народні та історичні пісні в
мішаній, чоловічій і жіночій
хорі.
Повне посмертне видання!
За три збірні ціна лише \$3.50
Замовлення слати:

**МУЗИЧНІ ТВОРИ
ОЛЕКСАНДРА
КОШИЦЯ**
Народні та історичні пісні в
мішаній, чоловічій і жіночій
хорі.
Повне посмертне видання!
За три збірні ціна лише \$3.50
Замовлення слати:

**МУЗИЧНІ ТВОРИ
ОЛЕКСАНДРА
КОШИЦЯ**
Народні та історичні пісні в
мішаній, чоловічій і жіночій
хорі.
Повне посмертне видання!
За три збірні ціна лише \$3.50
Замовлення слати:

**МУЗИЧНІ ТВОРИ
ОЛЕКСАНДРА
КОШИЦЯ**
Народні та історичні пісні в
мішаній, чоловічій і жіночій
хорі.
Повне посмертне видання!
За три збірні ціна лише \$3.50
Замовлення слати:

**МУЗИЧНІ ТВОРИ
ОЛЕКСАНДРА
КОШИЦЯ**
Народні та історичні пісні в
мішаній, чоловічій і жіночій
хорі.
Повне посмертне видання!
За три збірні ціна лише \$3.50
Замовлення слати:

**МУЗИЧНІ ТВОРИ
ОЛЕКСАНДРА
КОШИЦЯ**
Народні та історичні пісні в
мішаній, чоловічій і жіночій
хорі.
Повне посмертне видання!
За три збірні ціна лише \$3.50
Замовлення слати:

**МУЗИЧНІ ТВОРИ
ОЛЕКСАНДРА
КОШИЦЯ**
Народні та історичні пісні в
мішаній, чоловічій і жіночій
хорі.
Повне посмертне видання!
За три збірні ціна лише \$3.50
Замовлення слати:

**МУЗИЧНІ ТВОРИ
ОЛЕКСАНДРА
КОШИЦЯ**
Народні та історичні пісні в
мішаній, чоловічій і жіночій
хорі.
Повне посмертне видання!
За три збірні ціна лише \$3.50
Замовлення слати:

**МУЗИЧНІ ТВОРИ
ОЛЕКСАНДРА
КОШИЦЯ**
Народні та історичні пісні в
мішаній, чоловічій і жіночій
хорі.
Повне посмертне видання!
За три збірні ціна лише \$3.50
Замовлення слати:

**МУЗИЧНІ ТВОРИ
ОЛЕКСАНДРА
КОШИЦЯ**
Народні та історичні пісні в
мішаній, чоловічій і жіночій
хорі.
Повне посмертне видання!
За три збірні ціна лише \$3.50
Замовлення слати:

Розшуки

ПОШУКУЮ
Андрія ГРИМАНЮКА,
який 17-го жовтня 1915 р. був
дружбою на шлюбі мого бать-
ка Франка Яніського в укр.
кат. церкві св. Юра при 7-й
вулиці в Нью Йорку та
Методія МАЛИНСЬКОГО
який в 1916 р. був моїм хрес-
ним батьком. Хто знав би про
них, або вони самі, прошу
писати:
Wasyli Jasinsky
211 Ave. "C", New York 9, N.Y.

До винайму
Бруклін, Flatbush Section
5 КИМНАТ. АПАРТ.
Рент \$65.00.
Також 5 ЧУДОВИХ КИМНАТ
на 1-му пов. з 2-ма окремими
спальнями, напроти парку.
Рент \$100.00.
Добра околища.
Тел.: SO 8-9561

Мешкання 5 КИМНАТ
у тихому будинку напроти пар-
ку, світлі кімнати, Bronx Park
South.
Тел.: WE 3-6732

До винайму в Джерсі Сіті
3 ВЕЛИКІ КИМНАТИ також
3 КИМНАТИ, газ і електрика
включені. Помірюваний рент.
869-2129, від 6-9 веч.

Miscellaneous
COMPLETE LINE of MUSICAL
INSTRUMENTS. Brand names.
Lowest prices. We have TV &
Hi-Fi Sets. If we don't have it
— we'll order it. Get your Easter
Gifts now!
SHIP N. SHORE
5605 — 5th Ave. Bldg., N.Y.
GE 9-7711

REST HOMES
CHERRY HILL
ВІДПОЧИНКОВИЙ ДІМ для
старших і пенсіонерів. TV кім-
ната, соняш. кімната для читан-
ня. Приємна тепла атмосфера.
590 Cherry St. Elizabeth, N. J.
ELizabeth 3-7657

HELP WANTED MALE
Turret Lathe Specialists
Top opportunities are now available for fully qualified men.
Retirements are opening up many jobs in our organization
giving a new employee the opportunity to quickly gain seniority.
Must be able to do complicated set-ups and work to close
tolerances.
Only men seeking a permanent future need apply.
We are located near summer and winter vacation area.
Pleasant living conditions.
Kindly write, wire or apply
Mr. B. D. Hardy, Pers. Director
Houdaille Industries
HYDRAULIC DIVISION
537 East Delevan Avenue Buffalo, New York
An Equal Opportunity Employer.

**COSMOS PARCELS EXPRESS
CORPORATION**
(Licensed by VNESHPOSILTORG)
ВІДПОВІДАЛЬНА І ВІДОМА ФІРМА В АМЕРИЦІ
З ДОВГОЛІТНІМ ДОСВІДОМ У ВИСІЦІ
ЛІЦЕНЗІОВАНИХ ПАЧОК В СССР

ПОВІДОМЛЯЄ:
РАЗОМ З ГАРАНТОВАНИМИ ЗАМОВЛЕННЯМИ
НА ТОВАРИ СОВЕТСЬКОГО ВИРОБУ, ТАК ЯК:
автомобілі, холодильники, телевізії і др.
включує подарунки на кожну суму по
ВИБОРІ САМОГО ВІДПОВІДНОГО ВИ МОЖЕТЕ ТАКОЖ
ЗАМОВИТИ
харчові пачки-дарунки для рідних в СССР
ДОСТАВА СКОРА З ХАРЧОВИХ СКЛАДІВ
в Советськiм Союзі.
ПОМІРКОВАНІ Ц